

Ég a város



DIÁKMELLÉKLET

D1 Szövegfeldolgozás

1. Tűzesetekkor szükséges intézkedések

A tűzesetek megelőzése

Az elsődleges célunk a tűz keletkezésének megakadályozása. Ha ez nem sikerült, akkor a tűz terjedését kell meggátolnunk azáltal, hogy elzárjuk az útját, és eltávolítjuk az éghető anyagokat.

Mentés

A tűzből ki kell menteni az embereket, a tárgyakat, ezért fontos szempont a mentés feltételeinek biztosítása. Ezt szolgálják a folyosók, lépcsőházak, erkélyek, teraszok, kijáratok.

A tűz jelzése a hatóságoknak

A tüzet minél hamarabb jelezni kell a tűzoltóságnak, hiszen minden perc késedelem nagy károkat okozhat. Ezért előírás, hogy az épületekben legyen telefon, ahonnan a tűzjelzés leadható. Vannak már olyan berendezések is, amelyek érzékelik a hőmérsékletet és a füstöt, és azonnal jelzést küldenek egy központi számítógépre.

A tűzoltás feltételeinek biztosítása

A tűz keletkezése pillanatában általában még kicsi, ezért ha időben észleljük és találunk egy tűzoltó készüléket, akkor könnyen elolthatjuk. Ha van a közelben a tűzoltók által is használható kút, vagy magában az épületben építettek ki tűzcsapokat, akkor a tűzoltás eredményes lesz. Ha ezek hiányoznak vagy a tűzcsapok nem megközelíthetőek, akkor bizony nehéz az oltás.

2. Tűzveszélyes helyzetek otthon és az ünnepek alkalmával

A fűtés

Szén- vagy fatüzelésű kályhával csak jól szellőző helyiségben szabad fűteni. Az ilyen fűtőtesteket nem szabad ruhák szárítására használni, és minden gyúlékony anyagot el kell távolítani a közelükből, valamint mindig legyen előttük parázsfogótálca és kályhaellenző. A kályhákat és a kandallókat rendszeresen tisztítani, a kéményeket pedig ellenőriztetni kell. Az olajkályhát csak fűtőolajjal szabad feltölteni, és csak akkor, amikor már kihűlt. A begyújtásához ne használjunk benzint.

Az elektromos fűtőtestet közvetlenül a konnektorba kell csatlakoztatni, használat után pedig ki kell húzni.

A gázkészülékek használatakor mindig nagyon körültekintően kell eljárni. Komoly veszélyt jelenthet a kiáramló gáz. Ha a lakásban gázszagot érzünk, azonnal szellőztetni kell! Ilyenkor nem szabad elektromos eszközöket bekapcsolni vagy nyílt lángot használni! Azonnal értesítsünk egy szakembert!

A főzés

Soha ne hagyjuk az ételt felügyelet nélkül a tűzhelyen. Az éghető anyagokat távolítsuk el a tűzhely közeléből. A tűzhely mellett lévő elektromos készülékek alá tegyünk hő- és tűzálló alátétet. A forró olajat mindig hagyjuk kihűlni. A tűzhelyet használat után gondosan el kell zárni, mert a kiáramló gáz komoly veszélyt jelenthet.

Karácsonyi világítás

A karácsonyfán ne gyűjtsünk gyertyát vagy csillagszórót! Ne rakjunk éghető díszeket, tárgyakat csillagszóró vagy gyertya közelébe. A mécseseket úgy helyezzük el, hogy ne dőlhessenek fel, és a lángjuk fölött ne legyen éghető anyag.

A fenyőt stabil talpban kell rögzíteni, és úgy elhelyezni, hogy akkor se érjen a függönyhöz, ha huzat van. A lehulló száraz tűleveleket takarítsuk el, mert tűz esetén táplálják a lángot. Ha az izzósor vezetéke, foglalatja melegszik, elszíneződik, akkor azonnal áramtalanítani kell.

Petárda és tűzijáték

A petárdázás amilyen izgalmas mulatság, legalább olyan veszélyes is. Újabban már nemcsak szilveszterkor szokás házi tűzijátékot rendezni és petárdákat robbantani, hanem év közben is előfordulnak emiatt tragédiák. A baj akkor kezdődik, amikor házilagos körülmények között rossz minőségű eszközök használatára kerül sor. A keletkező tüzek és a robbanások nagyon súlyos, életveszélyes baleseteket okozhatnak.

3. Sütés, főzés a szabadban – a tűzrakás szabályai

A tűz meggyújtása előtt meg kell győződni arról, hogy nem fúj erős szél, és hogy nincs a közelben olyan tárgy, anyag, ami könnyen meggyulladhat. A tűzrakó helyet földdel, kővel körül kell keríteni, hogy a tűz ne terjedhessen tovább.

Előre gyűjtjük össze a tüzelőanyagot, és tartjuk rendezett halomban a felhasználásig. Tűzrakáskor a legvastagabb fahasábot tegyük legalulra. Erre rendezzük el a többi úgy, hogy elegendő levegő legyen az égéshez. Jobban ég a tűz, ha a fadarabokat nem párhuzamosan, hanem ferdén rakjuk egymásra, mert ez által a feltörő láng útja szabaddá válik. A túl nagy lánggal égő tüzet lecsendesíthetjük, visszafojthatjuk, ha egy vastag fadarabbal lenyomkodjuk a parazsat.

Az oltásra alkalmas anyagot (homok, föld, víz) és eszközt, felszerelést (lapát, ásó) mindig készenlétben kell tartani. Csak akkor és úgy hagyjuk el a tűzgyújtás helyét, ha biztosak vagyunk abban, hogy nem maradt hátra izzó parázs.

4. A tűzoltás

A tűzgyújtás titka

Megfelelő hőmérséklet, éghető anyag, oxigén. Ha ez a három feltétel mind együtt van, akkor tűz lobbanhat. Ha a három közül valamelyiket elveszem, akkor a tűz kialszik.

A tűzoltás titka

A már lángokban álló éghető anyagot nehéz eltávolítani, legfeljebb a nem égő részeit tudjuk elszigetelni valahogy. A hőmérséklet csökkentése (az anyag hűtése), illetve az oxigén megvonása könnyebben megoldható.

Tűzoltás vízzel, homokkal

Az égő fahasábra loccsantott víz csökkenti a hőmérsékletet, ráadásul a keletkező gőz a levegőt is elzárja a tüztől. Ez utóbbi még inkább érvényes a homokra, melynek hűtőképessége gyengébb ugyan a víznél, de az égő tárgyra szórva már vékony rétegben is távol tartja a levegőt. Bizonyos anyagokat viszont – például az égő olajat vagy gázt – nem lehet vízzel vagy homokkal oltani.

Speciális oltóanyagok

Ha például egy műszerekkel és vegyszerekkel telezsúfolt laboratóriumban tűz üt ki, akkor felesleges vízzel vagy homokkal kísérletezni. Elegendő mennyiségű homokot úgysem tudunk a helyszínre szállítani, a víz pedig még súlyosbíthatja is a helyzetet. Az ilyen esetekben speciális oltófolyadékot, por- és habanyagokat, illetve éghetetlen gázokat alkalmaznak az oltáshoz.

5. Menekülés a tűz elől

Ha minden elővigyázatosság ellenére bekövetkezett a baj, és a lakóházban tűz üt ki, akkor mindennél fontosabb, hogy gyorsan, higgadtan cselekedjünk! Mindenekelőtt a tűzoltókat kell értesíteni. Ezután – ha a körülmények lehetővé teszik – figyelmeztetni kell az épületben tartózkodó embereket. A legjobb, ha felnőtt segítségét kéred.

Ha égő épületből kell kimenekülnöd, vedd figyelembe, hogy a füst legalább olyan veszélyes, mint a tűz! Köss az arcod elé vizes ruhát és boríts magadra nedves pokrócot vagy törülközőt a füst és a forróság ellen. A helységek felülről lefelé telnek meg füsttel, ezért lehajolva vagy kúszva biztonságosabban hagyhatod el az épületet.

Többszemeletes épületekben soha nem szabad tűzeset idején a liftet használni! Az ilyen házakban a tető felé is lehet menekülni, ha lefelé már nem lehetséges vagy nem biztonságos a kijutás. A helyszínrre érkező tűzoltók innen fogják menteni az embereket.

Ha a lakásból nem lehet kimenni a folyosóra, akkor nedves takarókkal kell borítani a lakásajtót, és vízzel folyamatosan hűteni, amíg ki nem érkeznek a tűzoltók. Ilyenkor nem szabad a lakásban elbújni – az ablakon keresztül vagy az erkélyre kiállva adj magadról életjelet! Ha bajba kerülsz, bátran bízz a segítségedre érkező a tűzoltókban.

6. Minden helyzetben érvényes tűzvédelmi szabályok

Mit kell tennem, hogy ne égjen?

A tüzek háromnegyede gondatlanságból keletkezik, ezért a kályhákat, elektromos hőszigetelőket úgy kell elhelyezni, hogy azok ne veszélyeztessék a környezetüket. Az elektromos gépeket biztonságos helyre kell rakni, és ha nem működnek szabályosan, azonnal ki kell őket kapcsolni. Fontos, hogy jól ismerjük a lépcsőházat, mert ez a legfőbb menekülési útvonal.

Ha a kályhában vagy a szabadban nem ég jól a tűz, ne használj éghető folyadékot (pl. benzint, spirituszt, petróleumot) a felélesztéséhez. Ha éghető folyadékokkal dolgozol, gondold rá, hogy azokból sokszor már szobahőmérsékleten robbanásveszélyes gázok, gőzök keletkezhetnek, melyeket akár egyetlen kis szikra is berobbanthat. Jegyezd meg, hogy hol van a legközelebbi tűzoltókészülék, és tanuld meg, hogyan kell használni. Jegyezd meg a tűzoltóság telefonszámát, a legközelebbi telefon vagy a tűzjelző berendezés helyét.

Mit kell tennem, ha már ég a tűz?

Ha tűz ütött ki, az a legfontosabb, hogy őrizd meg a nyugalmadat. Csukd be az ajtókat és az ablakokat, hogy a tűz a lehető legkevesebb oxigénhez jusson. Riaszd a tűzoltóságot a legközelebbi telefonról, és mondd be:

- a tüzeset pontos helyét és címét;
- mi ég, mi történt pontosan;
- emberélet van-e veszélyben;
- milyen anyagi javak van veszélyben;
- a nevedet, és hogy milyen telefonszámról beszélsz.

A tűzoltók megérkezéséig a legközelebbi tűzoltó készülékkel vagy valamilyen oltóanyaggal próbáld megfékezni a lángokat. A betegeket és a kisebb gyerekeket vezesd ki a veszélyeztetett területről. Használd a szabadba vezető menekülési útvonalakat. Segíts az idegeneknek, mert ők lehet, hogy nem ismerik ezeket. Ha valakinek meggyullad a ruhája, próbáld megakadályozni, hogy futni kezdjen. Takard le és fektesd a padlóra, hogy szükség esetén ide-oda tudjon gurulni.